

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що днів крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в насажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісанім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Руский клир і целібат.

(Конець).

Тут треба зазначити, що се в мильне говорене, що грецькі священники можуть женити ся; супружество грецьких священників є так само неважне, як латинських і тому то також грецький священник не може ніколи приступити до другого супружества. Радше річ так має ся, що жонаті мужчини грецького обряду після первісного церковного права і звичаю можуть бути допущені до св'ячень, не потребуючи покинути жену, коли тимчасом після латинського обряду в се лиш тоді можливе, если жена в якимсь монастирі зложить слюб вічної чистоти. З сего слідує, що супружество грецького священника є лиш терпиме. На се повинні пам'ятати левіти і клирики, котрі хотять зрозуміти і досягнути ідеал католицького священства.

Щож до виховуючих ся в Римі клириків грецького, руського і взагалі східного обряду, то належало би піднести се, щоби там лиш таких приймають, які мають бодай щирий намір заховати целібат. І то так з огляду на сам руский клир, як також з огляду на учеників прочих колегій в Римі. Чи дійсно се не є дивогляд, коли хтось кінчить в Римі теологічні студії, а пізнійше урядувє яко жонатий селський парох? До Риму треба би посилати лиш інтелектуальний і моральний вибір. Хто хоче пізнійше жити яко жонатий священник, сей повинен свої студії кінчити дома, або, коли повстає в нїм се бажанє, повинен Рим опустити, що єму при подібній заяві вільно.

Сего треба передовсім в інтересі прочих студентів в Римі бажати, а навіть домагатись. Рускі клирики стикають ся з ними в часі викладів, передовсім в школах пропаганди. Для всіх прочих студентів-теологів, зобов'язуючих ся до целібату, треба се вважати за щось дуже неумісного (sehr ungenhörig), а навіть прямо за щось соблазняючого (skandalös), коли вони своїх руских товаришів при них або між собою слухають розмовляючих про дівчата або про наречені. Неоден молодий клирик — дописуватель говорить з досвідом — через те втратив вже своє покликанє або бодай якусь вищу духову силу. Се свідчить про велику терпеливість св. Апостольської Столиці, коли серед таких обставин допускає до римських теологічних шкіл клириків, які заздалегідь не хотять заховувати целібату. Може би они були ласкаві мати на тільки виrozumілости і природного почуття приличности і ніжности, щоби в товаристві прочих студентів теології заховувати певні резерви. І тут має значінє засада: Romae Romano vivito more.

Тільки Germania.

Сей і в політичних і в духових кругах впливовий орган католицького парла-

ментарного Центра в Берліні, закидає отже руському духовенству слідуочі річи:

1) що Русини мають дуже малий процент, бо ледви 1-4% священників безженних;

2) що diese wenig erfreuliche Erscheinung є проти дисципліни самої грецької Церкви, бо є відступленєм від ві духа;

3) що кандидати стану священничого неправно женять ся ad titulum beneficii, силою котрого вільно їх лиш св'ятити ся, а не і женитись, на се повинні мати инше заосмотренє;

4) що супружество руського священника є лиш толерованє;

5) що через супружество духовенство затрачує з перед очий ідеал католицького священства і єго не досягне;

6) що руське духовенство в Галичині є радикальне і in Folge des Drängens der radikalen Geistlichkeit tota практика переносить ся до руских клириків в Римі;

7) що рускі питомці в Римі недодержуванєм обітничі целібату і бесідами на тему будучого супружества псують своїх товаришів.

Опрокидуючи на разі послідну точку, а іменно, що ми не можемо в жаден спосіб припустити, щоби рускі питомці причужих клириках вели подібні бесіди, навпаки з цілою певністю твердимо, що в тім напрямі наші римські богослови є зовсім без догани, до обговореня прочих точок вернемо при даній нагоді. Тимчасом ділимо ся з читачами сею на жаль непідхлібною опінією, яку про наше духовенство виробляє собі заграници.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Міністерське пересилене заповідяло бар. Бекови чимало клопоту. Міністер-президент пересправляв дуже п. льно з чеськими провідниками, одначе єму не повело ся усунути доси перепони, бо парлам. комісія чеського союзу, котра протягом двох днів довго нараджувала ся, стоїть на тім самім становищі, як і міністер Прашек, що чеські міністри не можуть разом засідати з теперішнім німецьким міністром-земляком Прадемом, прихильником німецької обструкції в чеськім соймі. Чехам розходить ся отже о те, щоби з міністерства позбути ся міністра Прадемо. Чи Чехи будуть мати на тільки сили, щоби ту ціль досягнути серед теперішних трудних обставин, можна сумнівати ся. Імовірно се часткове пересилене буде полагожене з поворотом цїсаря до Відня (около половини листопада). Що до міністра торговлі Філдлера нема таких тудностей, як з Прашком, котрий утруднив собі становище тим, що за скоро звїрив ся з своїми поглядами перед приятелями і наслідком того дневникарство чеських хліборобників заняло вельми різке становище. Ко-

либ повело ся се часткове пересилене полатати, то таки вирине наново пересилене цілого міністерства може якраз тоді, коли збере ся державна рада. Тимто правительство після спромози відсуває речинєць ві скликаня і дуже можливо, що она не збере ся скорше, як з кінцем листопада, хоч так далеко висунене сего речинця насуває знов поважні сумніви, чи держ. рада упоралаб ся з держ. конечностями перед кінцем року.

В чеськім дневникарстві проявляє ся погляд, що по скликаню держ. ради становище теперішнього міністерства покаже ся неможливим. На се вказує передовсім староческа Union (давня Politik), котра пише, що теперішнє коаліційнє міністерство в тім складі є дальше неможливе і що треба буде подумати про новий склад міністерства, котре при забезпеченю тісно злученої парламентарної більшости, мало також точно означену програму. Чи ся переміна буде повірена бар. Бекови, се є зависиме від монарха, себ то, чи бар. Бек має ще у монарха так необмежене довірє, щоби по відставці теперішнього міністерства єму знов повірено утворене нового. Нар. Listy вказують на се, що політ. положенє заострює ся і що прийде до пересилєня цілого міністерства. Дневник д-ра Крамаржа «Den» заявляє, що як довго в міністерстві засідають люде, що згоджують ся на німецьку обструкцію (тут має на думці міністра Прадемо), не можна думати про полагоду пересилєня і про те, щоби чеські міністри оставали дальше в тім кабінеті.

Очевидно розходить ся о те, щоби довести до реконструкції кабінету і се було би найпевнійше повірене теперішньому міністрови-президентови. Проти того виступає доволі остро N. fr. Presse, бо бачить, що тут розходить ся о висунене з міністерства міністра Прадемо і вже заздалегідь зазначає, що німецькі вольнодумні сторонництва не прийняли би сего спокійно. Тимчасом Bohemia заперечує на основі заяви бар. Бека, що Корона не думає прийняти просьби о відставку чеських міністрів, а тим менше цілого міністерства з огляду на міжнародне положенє політичне. Ціле пересилене приписує Bohemia особистим амаганям чеських політиків. N. fr. Presse висловлює погляд, що сесия делегаций закінчить ся скорше, як спершу думали, а іменно в перших днях листопада, бо пересилене міністерське вимагає скорої полагоди і скорого скликаня державної ради.

З провідниками німецьких сторонництв переговорював також бар. Бек, бо бажав дізнати ся про їх погляди і настрої. Учасники сєї наради дійшли до переконаня, що тепер не буде пересилєня пожадане а бодай не перед кінцем делегацийної сесії.

В німецьких кругах числять ся з можливістю чеської обструкції в держ. раді і тому Німці бажав-

ють довести до з'єднання всіх стороництв, а в тій справі має запасти ухвала на нараді христ. суспільників. Правительство, як запевняють часописи, радо попитало би таке з'єднаня яко протипагу чеських змагань, а крім того сподіває ся, що христ. суспільники впливалиб на уміркованя крайних німецьких живел.

Німецький людовець Гофманн-Веленгоф розмовляв з градецькими дневникарами, котрі оповістили основні сеї розправи. На єго погляд німецьковольнодумні послы переконані, що упадок міністерства бар. Бека неминучий і що місце сего напів парламентарного міністерства займе урядничий кабінет з бар. Гавчом або Бінертом на чолі. Є се отже давне бажаня Німців до повороту §. 14-го.

З Угорщини наспіли вісти про нову угоду між Коронаю а угорскою коалцією. Pestí Naplo звіщає, що независимці і вірноконституційні запоручають підвисшене контингенту рекрутів і покритє вимаганих на се більших видатків. Корона відступає від загального, рівного і тайного права виборчого і висловлює лише бажаня відповідної духови чаєу реформи. Також готова Корона зробити уступки що до військових домагань. Сей дневник примічає, що угорські людовці не мали участі в сій угоді.

В справі виборчої реформи, як звіщають з Пешту, був гр. Андраші на довшім послуханю у цісаря. З політ. кругів запевняють, що гр. Андраші предложив монарсі начерк виборчої реформи в останній редакції а Pester Lloyd запевняє, що згода монарха на сей начерк обезпечена. Той сам дневник зазначає, що на тепер розходить ся лише о основний начерк закона виборчого, а не о той, котрий має подати поділ виборчих округів. Сей начерк не прийде так скоро під обрання сойму, пише Pester Lloyd, бо з огляду на межинародне положеня займе ся сойм предловою закона про злуку Босни і Герцоговини.

В п'ятницю цісар прийняв в Будапешті на послуханю бар. Бека, котрий подав справозданє про внутрішньо-політичне положеня в Австрії. Цісар застеріг собі, як звідам звіщають, рішеня що до відставки чеських міністрів аж до повороту свого до Відня.

Заграниця.

Сербія охолонула троха в своїй загорілости проти Австрії, а на улицах Білгороду починає помало вертати спокій, бо міродатні круги таки напірають на втихомирєнє галабурдної уличної товпи. І мають до того зовсім оправдані поводи, бо по зображеню сумного стану сербської армії міністром війни, дійшли міродатні круги до переконаня, що не можна тепер виповідати війни, а треба передовсім вихиснувати час, щоби бодай вчасти направити ті недостачі в армії, які там закрали ся протягом останних років внутрішнього розладу і заколоту. Крім того вижидають ще висліду поїздки міністра Мильовановича і б. міністра Пасича, хоч, як тепер уже показало ся, що лише політичні фантасти могли чогось сподівати ся для Сербії по сій поїздки, бо ціль єї зовсім хиблена. Одначе не можна сему дивувати ся, що Сербія так числила на успіхи сеї поїздки, бо є край політичних фантазий.

Тим дивнійше отже, що англійське дневникарство знов намагає ся підсичувати сї фантастичні мрії сербского народа. Daily Telegraph пише, що Сербія не повинна вагати ся, взяти рішучо в руки національну справу і не лише з Черногорю, але з Туреччиною утворити союз відпорно-зачіпний проти Австрії, що-

би тим способом уможливити осягненє сербского національного ідеалу. Сербія може зовсім числити на прихильність і піддержку Англії, одначе тоді лише, коли не буде змагати до розширеня границь коштам Туреччини. Не лише Босна й Герцоговина є краї сербської народности, але вся область між Дунаєм і Дравною є предметом управненя змагань сербских, котра в порозуміню з Хорватами може простягати ся аж до Далмації і по Адриїське море.

Отак підбадьорує Сербів сей англ. дневник. Забуло англ. дневникарство, як Австрія, хоч населене своєю прихильністю стояло по стороні Бурів, у війні Англії заняла становище для неї прихильне. В політиці очевидно годі числити на вдяку, але можна вимагати бодай предметовости.

Європейська конференція імовірно зовсім не відбуде ся, бо як заявив міністер загр. справ бар. Еренталь в делегації, Австро Угорщина війшла в прями переговори в Туреччиною, як ми вже перед кількома днями зазначували. Те саме зробила Болгарія. Туреччина, побачивши, що зростає захланність європ. держав ії нібито прихильних, особливо Англії і Росії, котрі радіб на такій конференції придбати дещо для себе, прийшла до переконаня, що ліпше погодити ся з безпосередними сусідами. Австрія і так в дійсности мала в посіданю своїм Босну й Герцоговину, а злукою сих країв забезпечила лише собі правне посіданє. За те значною уступкою для Туреччини є новобазарський санджак, з котрого Австрія забирає* своєї війська, а крім того імовірно запоручить єго ненарушиме посіданє Туреччині, проти Сербії і Черногори, що радіб сею областю поділити ся. Так само і Болгарія в дійсности була независима а проголошенє независимости болгарської є лише ствердженєм дійсного становища.

Щож до східної Румелії і східних зеліниць, то Болгарія покладає тепер своє відпорне становище, а переговори болгарских відпоручників Димитрієва і Стояновича велять сподівати ся, що й Болгарія з Туреччиною порозуміє ся і прийме на себе певне грошеве відшкодованє за виникаючі з тецєршних відносин врати Порти.

Вправді Vossische Ztg звіщає, начеб Туреччина перервала переговори з Австрією, а з иншого жерела доносять, що болгарські відпоручники гїїхали з Царгороду і з сего вносять також про зірванє переговорів болгарско-турецких. Одначе в Берліні нічого не знають про мнїме зірванє переговорів і вважають се прямо неймовірним, бо дотеперішний хід переговорів заповідає ся вельми користно, а се зазначив також бар. Еренталь в делегації, хоч заявив, що не може ще подати подробиць. З відїзду болгарских відпоручників не можна також вносити про зірванє болгарско-турецких переговорів, бо Димитрієв і Стоянович мали лише задачу розвідати погляди В. Порти. Взагалі в берліньских і віденьских кругах політичних сподівають ся успішного висліду тих переговорів, а се зробилоб європ. конференцію зовсім злишньою.

До розповсюдженя вістий про зірванє австрійско-турецких і болгарско-турецких переговорів причинило ся імовірно змаганє англійского амбасадора в Царгороді, котрий відражав Туреччині весті сї переговори. Очевидно змагає Англії до того, щоби знов здобути собі втгачєне довіре Туреччини і настроїти її неприхильно до Австрії і Болгарії.

Посланництво Мильовановича можна вважати яко зовсім недвале. Державний секретар загр. справ Шеннзівав єго рішучо, щоби Сербія втихомири-

ла ся і не думала про ніякі областні відшкодованя. Так само безуспішною показала ся поїздка міністра Ізвольского, бо бар. Еренталь навязанєм прямих переговорів з Туреччиною розірвав англійско-російську сїть, яку сї держави снували для європ. конференції.

Мимо всего того Сербія не зміняє воєнної постави і обсадила границу Босни над Дріною правильним війском. При вході війська до Шабачу полковник Бранович мав різку промову до публики, котра відозвала ся окликами: »Над Дріною! Най живє сербська армія! Най живє вільна Босна!« Число війська того над Дріною має вносити 10.000 (!).

Національний катастер.

(Конець.)

О правах тіла меншости що до вибору ради громадської.

§. 7. При виборах до ради громадської тіла меншости є управленє домагати ся, щоби вибори відбували ся після груп більшости і меншости.

Таке поданє, котре не повинно обмежати ся до поодиноких виборчих тіл, подає тіло меншости до політ. громади і до політ. повітової власти. Для таких групових виборів мають свою вагу загальні приписи про вибори виділу з слідуючими відмінами:

Скоро полагоджено нарештє заміти проти виборчого спису, доручає політ. громада тілу меншости дуплікат виборчого спису доповненого і оправленого по полагоді замітів. Після тих списів обчисляє ся, кілько виділових і заступників припадає в кождім тілі виборчим на виборців належних до тіла меншости, однак при тім пропускає ся дробі.

Число членів виділу і заступників, вибраних тілом меншости, не повинно перевишати третини всіх виділових і заступників. При оповіщеню виборів подає ся до відома, в яких тілах виборчих відбуває ся вибір групами, і кілько виділових і заступників в кождім виборчим тілі вибирає тіло більшости а кілько тіло меншости. Се тіло вибирає в дни і годині призначеній на се в оповіщеню про вибори.

Скоро політ. громада не може згодити ся з тілом меншости про число виділових і заступників, скілько їх має припасти на тіло більшости а скілько на тіло меншости, тоді про се рішає, на домаганє сторін, політ. власть повітова.

Проти того рішеня можна зробити відклик як і заміти проти вибору лише в речинци означенім для реклямацій.

Наколи на виборців тіла меншости не випадає в жаднім виборчим тілі мандат виділового, має політ. власть повітова відкинути поданє о переведенє групових виборів.

О правах меншостей в язиково мішаних громадах.

§. 8. Признані в §. 7. тілом меншости права, прислугують — о скілько розходить ся о вибір ради громадської — анальоґічно тим чеським місцевостям, котрі творять одну часть німецької політ. громади і німецьким місцевостям, котрі творять часть чеської політ. громади.

Про знесенє тіл меншости.

§. 9. Політ. власть краєва зносить тіло меншости

1) коли сего домагає ся виділ тіла меншости за згодою $\frac{2}{3}$ членів;

2) коли тіло меншости протягом трох по собі слідуючих років числить менше

членів, як потрібно до його уконституована;

3) коли при трох по собі слідує виборів до ради громадської тої громади, де знаходиться тіло меншости або коли в десятих роках від уконституовання тіла меншости в громаді не заложено ані одної школи для національної меншости.

Проти рішення, яке зносить тіло меншости, може тіло меншости внести відклик.

Коли національність, для якої утворено тіло меншости, досягнула більшості в раді громадській, тоді рішення тіла меншости, чи оно має бути знесене, або чи застановляє свою діяльність.

§. 10. Майно тіла меншости, котре застановило свою діяльність, передає ся краєвому віділові.

Коли на місце знесеного тіла меншости утворюється нове, або відновляється тіло меншости на основі приписаного §. 5 способу свою діяльність, тоді передає ся йому кр. віділ переняте майно.

По 10 роках може кр. віділ переняте майно віддати на культурні цілі тої національності, для якої утворено тіло меншости.

Новинки

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: Прова, Андроніка; римо-кат.: Івана Кант. — В понеділок: руско-кат.: Карпа муч.; римо-кат.: Еваришта. — В второк: руско-кат.: Параскевії; римо-кат.: Савини.

— **Про Русь Американську** так мало знаємо, а там живе таки вже вельми поважне число наших людей. Правда, доходять нас і звіздам рускі часописи, появляють ся і в наших тушешних часописах в ряди — годи вісти про житє наших братів в Америкі, але всего того за мало, щоби добре познакомити ся з їх побутом. Тимто радо даємо місце письмам нашого земляка і письменника о. К. Курцла, що виїхав до Америки і з дороги шле нам письма та обіцяє писати про все, що там буде бачити.

— **Сесія галицького сойму** — як доносять часописи — має тривати до 4. або 5. падолиста.

— **Міністер скарбу др. В. Коритовский** приїхав сьогодні до Львова, щоби взяти участь в нарадах краєвого сойму.

— **Із сойму.** На вчерашнім ранішнім і вечірнім засіданні (яке скінчило ся о 1. год. по півночі), вела ся дискусія над ловецьким законом. Нині рано відбуває ся дальша розправа над тим законом, потім слідує вибір членів краєвого віділу, а також розпочне ся бюджетова дискусія. Нині має бути також вечірнє засіданє.

Членами краєвого віділу вибрані: з сільської куриї др. С. Бернадзиковский; з міської куриї др. Влад. Яль; з великої власности др. Тадей Пілат; з цілого сойму пп.: Іван Квєлюк, Домбский і Онишкевич. Заступниками вибрані пп.: Сколишевский, Яблонський і Гупка.

— **Перенесенєм мощів бл. п. Володимира Шашкевича**, Маркіянового сина, займає ся Головний Виділ Тов-а „Просьвіта“. Если не зайдуть які перепони, то перенесенє відбуде ся дня 2. листопада с. р.

— **„Достава“ у Львові.** В Станиславові є, як звісно, торговля „Достава“, в якій можна дістати і ризи церковні і машини рільничі і взагалі всякі товари. Торговля ся звдала собі широку клієнтелю у всіх кругах нашої суспільности і зробила величезну конкуренцію передовсім самбірській кацапській „Ривниц-ї“. Досить згадати, що на останніх заг. зборах „Ривниц-ї“ зазначено публично, що в останнім році було в ній 20 і кілька тисяч корон торгу менше чим в попереднім році. За те станиславівська „Достава“ мала дуже гарний торговельний ризама і сосудами. „Достава“ є

стотаришенем, якого статут не може діждати ся затвердження в станиславівськїм суді. Не згадуємо — длячого, але як доходять до нас вісти, станиславівська „Достава“ переносить ся зі своїм осідком до Львова і небагом — мабуть вже від 1. падолиста с. р. — отвірає голодний склад в каменіці „Двістра“ при улиці Рускій число 20. І тут у Львові буде „Достава“ старати ся о затверженє свого статута, відкиненого в станиславівськїм суді. В Станиславові лишиться філія „Достава“, яка має там запевнену будучність. Крайшого кроку — як отворене головного чи хотяби і філіяльного складу у Львові — не міг зробити заряд „Достава“ і може бути певний, що руска суспільність підобре всіма силами се народне торговельне товариство.

— **Важне для крамниць.** Наше сільське крамарство стояло доси дуже низько і терпіло багато браків через недостаток фахової контролі і відповідних сил до веденя крамниць. Щоби сему запобічи, уряджував Головний Виділ Тов-а „Просьвіта“ при помочи „Народної Торговлі“ в двох послідних роках курси для виобранования сільських крамарів, а тепер придбало собі тов-о фахового люстратора і організатора крамниць в особі п. Ярослава Литвиновича, котрий буде вести крамарські курси, переводити касові шконтра і люстрації крамниць та давати на місци вказівки і ради до веденя крамниць, закупина товарів і закладаня книг торговельних. Отже звиває ся отсим усі крамници, ведені в заряді читалень „Просьвіти“, які потребують контролі і фахової помочи, щоби зголошували ся завчасу до Головного Виділу тов-а „Просьвіти“ у Львові з прошенєм о виделегованє п. Литвиновича. В зголошеннях подати треба докладно, від коли крамниця існує, чи ведена в заряді читальні „Просьвіти“, яка є найближша станція залізнична і уряд почтовий. З огляду на се, що такі люстрації є получені з великими коштами, порішати Головний Виділ в найближшій часі і оголосити в часописах, якою квотою мають інтересовані крамници причинити ся до покритя тих коштів.

— **Справа Січиньского.** Психіатри від кількох днів слідають умовий стан Мирослава Січиньского. Крім психіатрів д-ра Гальбана і д-ра Кольберґера є притім слідчий судия радник Берзон і протоколянт. Першого дня, се є в второк, та комісія відчитала акти а передовсім зізнаня родини Січиньского. Рівночасно радн. Берзон переслухує дальших членів родини Січиньского, а їх зізнаня доручує психіатрам. Січиньский мав сказати, що піддає ся дослідям, але уважав їх за середник до зменшення ваги єго вчинку. Перехід дослідів остає в тайні.

— **Демонстрації в Празі.** Німецькі студенти в Празі ухвалили урядити завтрішної неділі „буммель“ на Перекопах. А також Союз чеських студентів зпід кльофачівського прапора постановив виступити того самого дня з маніфестаційним походом улицями Праги на річ заложєня чеського університету на Мораві. Чеські студенти запевнили поліцію, що здержать ся від всяких задирок з німецькими студентами.

— **Страйк студентів в Кракові.** Студенти II року медицини в краківськїм університеті оповістили, що перестануть ходити на виклади і до лябораторій. Причина сєго є така, що у хемічній лябораторії є всего місця на 70 студентів, а їх є 100. Отже 30 студентів не могло би сідати до ригороза, не маючи хемічної лябораторії. Деканат медичного віділу відніє ся в тій справі до міністерства просьвіти.

— **На сербско-боснійську границю!** З провинції запитують нас, чому не пишемо про мобілізацію галицьких полків і про війну, яка вже вибухла між Сербією а Австрією. Отже можемо успокоїти наших пов. читачів, що такої війни ще нема і дай Боже, щоби до війни ніколи не прийшло. Звідки взяла ся чутка про мобілізацію, пояснимо тим, що з Галичини вислано до Герцоговини зглядно до Далмації кількадесятьох жандармів до обсадження границі від Черногори. А по друге з кіль-

кох львівських полків вибрано по 60 найліпших стрільців (по 5 з кожної компанії), до кожного з тих відділів додано по двох офіцерів і вислано їх до скріплення границі боснійско-сербської. Кождий з тих жовнірів певно написав домів, що єго вислано до Босни на війну і звідти пішла селами чутка про війну. Горожіне Сербії є справді смішне і обмежить ся в наслідках на сербській території. Границя Босни і Герцоговини від Сербії і Черногори є так кріпко обсаджена, що тудя не передістане ся ні жива душа, а австрійські залоги на границі є вповні безпечні перед нападами сербських і черногорських ватаг.

— **Наслідки пасивного опору** на Північній залізниці. Як відомо, на шляхах Півн. залізничних страйкують пасивним опором. Найбільше дав ся відчутти той опір в товаровім руху. Ледви четвертина товарових поїздів курсує на тій залізниці. Через те нагромадило ся на станциях тільки посилок, що дирекція обмежила дальше приймає нових посилок до перевозу тим шляхом. Від тепер приймають до перевозу лише звістні посилки. Всякі інші посилки виключені.

— **Перебудова дому кр. дирекції скарбу.** По викінченю будинку для державної школи промислової на Зелізній Воді будуть перенесені до давного будинку промисл. школи бюро кр. дирекції скарбу, які містять ся дотепер в крилі каменіці побіч міського музею, а то крило зістане розібране. Потім частинами буде переведена будова дирекції скарбу яко чотирповерхової каменіці.

— **Жовківська дільниця Львова** та громади Замаретинів, Клепарів і Голоско внесли петицію до сойму в справі усунєня 7 кілометрів залізничного шляху (лінії Львів-Тернопіль) поза округ тих громад.

— **Холера в Петербурзі.** Аж тепер, коли холера в Петербурзі з причини морозу почала вигасати, виявилось, чому она прибрала була там такі величезні розміри, що протягом двох місяців захорувало на холеру поперх 7.000 осіб. Іменно на останнім засіданні санітарної комісії стверджено, що воду з купели холерично хорих і екскременти зі шпиталів Петропавловського і Марії Магдалини виливано до каналів. Канали лучать ся з Невою і занечистили холеричними бациллями всю воду в ріці і в водопроводах. Хто пив непереварену воду, попросту мусів дістати холеру.

Оповідки.

— **Репертуар руского театру в Станиславові.** (Саля тов. ім. Монюпка. Початок представлення 7½ вечером. Білети продає „Народна Торговля“, а від 5. год. каса театру).

В неділю дня 25. с. м. „Серед бурі“ історичні картини зі співами в 5 діях Бориса Грінченка.

— **Репертуар міського театру у Львові.** Нині (субота) вечер „Madame Butterfly“ опера в 3 діях Пучінього. — В неділю по пол. „Післанець ч. 6666“ оперетка в 3 д. Цірера; вечер „Чорт“ ком. в 3 д. Фр. Мольнара. — В понеділок „Чорт“. — В второк „Madame Butterfly“. — В середу „Чорт“. — В четвер „Madame Butterfly“. — В п'ятницю „Чорт“. — В суботу по пол. „Копцюшок“ фантаст. видов. у 8 відслонах Валєвского; вечер „Madame Butterfly“.

— **З Калуша.** Загальні збори педаг. Товариства відбудуть ся 1. падолиста о 1. год. в салі „Народного Дому“ з дневним порядком: 1) звіт уступаючого віділу; 2) вибір нового віділу; 3) внесенє та інтерпеляції. За філіяльний віділ: Ц. Курівцева, О. Козак.

— **Уступленє проф. Ягіча.** Цісар надав д-рови Ягічови, професорови славянської філіології на відєньськїм університеті, з нагоди перенесеня єго в стан супочивку, шляхоцкнй титул.

Кость Курилло.

Письмо з дороги.

Берлін 25. VIII 1908.

Світ широкий передімною, жде мене дорога далека. Може вже ніколи не побачимо ся зі собою, брати мої, Бог знає сам лише, для того тим скоріше треба брати за перо.

Гей! гей! що за цікаве те життя... бачите?... нині тут а завтра там, щораз то далі від вас, від тієї рідненької Мами-України, що нас разом плакала тим покаром затроєним слізми та неволею.

Які ви добрі були, брати мої!... прийшли розпрацати ся зі мною, може бути, на все. Бог заплатить вам за се.

Тямлю, дуже добре тямлю, поважана, до побаченя, будьте здорові, гаразд, а не забувайте, пишіть!... Як звичайно, а не звичайно, бо щось притисло нам серця сильно, як каменями. Пишіть!... то пишу.

Над нами, над скляним зводом львівського двірця плакало небо густим дощем, а вкриті скла лямі скропленою у росу парою надгробно блимали на нас своїм світлом. Та тільки з далека долітав шум розжаленої деревини.

У останне стиснули ми собі руки, і ви пішли у свої хати, а я у соурé, що у світ незнанний понесе.

Поправив кондуктор винавіску, тріснув дверцями замикаючи соурé, свиснув голосно, переразливо, озвались стереотипові звуки „gotów-fertig“, та рушив поїзд, як скажений у дорогу, по пьяному колибаючи ся.

І остав ся я без вас...

Доц каплями паде мені на чоло, із волосем граєть ся вітер, а я очами працаю ще вас, рідні мої. Здорові мені будьте! Може як колись поверну, то застану вас і радіснійшими очима, може побачу вас уже вольними на волі. Працайте мені!... а не забувайте!... Оставив я там між вами старенького батька, та матір сивеньку, та доню єдину, сиротину круглу тепер. Ви зрозумієте мій біль і важке моїх грудий стогнаня.

Сиджу у соурé з товстеньким добродієм, похожим на зажиточного банкера або фабриканта. У руках держить палицю окладану у кість слоневу, та вимахує нею, мов би хотів давати прикази своїм підвладним. Дивлю ся на свого добродія, то на тії кути ізза котрих повзаєть ся ніч, та чорними крилами падучи вкриває поля, хати, дерева, що міняють ся у вікнах соурé. А мої думки, як костюмахи танцюють бадьористо по мозкови, а товстенький добродій помрукує сердешню Lorelei. Сей гей-би то тихонький свів переходить у голосний скрегіт зубів, язика та горла і повільно дають ся чути слова: Ich weiss nicht, was soll das bedeuten, dass ich so traurig bin... Чиста іронія! товстенький добродій сьмієть ся до себе зі своєї відай пісні, а нічні сумерки щирять до него зуби. А мені кладуть ся на мозок чорні мислі одні по других, цілком так, як тії світовиди у вікнах кляси. За хвилину починають ся усе мішати зі собою, уява з дійсностю. Не знаю вже, чи сплю, чи мрію, лишень чую безнастанні слова співані астмічним басом зажиточного добродія... dass ich so traurig bin. Вкритий іржою цигаретового диму бачить ся він мені вагнерівським Вотаном, що цинічним складом губ бє людей.

Так... так... добре се тепер тямлю і розумію — се не був ні сон, ні обморок, се моя власна туга прийшла до мене, та своїми дурями сїла на мою бідну, зажурену голову.

Протираю очі. Бачу товстенького добродія киненого обнятам сну, та чую останні такти храпаня у його горлі, як раз перервані задержанем поїзду і коротким голосом кондуктора: Krakaui!... Вибігаю з соурé на дворець, з двірця на вулицю, чую сей просторий гейнал із маріяцької вежі, що довгими віками скаржить ся на діти свої і молять ся за них до Бога за їх провини. Давна ся пісня під

омофором ночи співала тримбітою бідного сторожа маріяцької церкви. А там на горі дрімає упокорений Вавель, а сріблена блисками місяця Висла цілує єму ноги. Гей! чом ти, брате Ляше, сам упокорений, споневолений поневоляєш наші непорочні діти. Чом ти, брате Ляше...

Перед моїми очима стоять мої молодечі літа. І тут осталась частина мойого незабутнього чумацтва. Вже давно, а недавно. Був я тут, вчив ся, любив їх таки на правду, як рідненьких братів, поневолену пісню їм співав, слухали вони її, а потім, потім наплювали, болотом обкидали наші народні змаганя. Казали впивати ся морем сліз, в калюжах крови купати ся казали, ходити по стихах, та читати декрети нашої неволі. Гей, брате Ляше!... із тієї крови, із тих неповинних могил, що буйно походили по нашій Україні

wstanie mściciel kości
i gwiazda wolności...

Гей стане

Міліон мас,

Козацтво наше укохане...

Не знаєш ти сього, брате? свого сьвятого правила?

А одначе і ви мені працайте, та лішми будьте, ви, щосьте мов серце іще в заранях молодости горестями затроїли, щосьте... хай Бог сього не тямить!... і не почисляє.

Дзвінок портієра на стації кличе мене, будьте і ви здорові!...

Та гадки знова тнуть мозок, як комарі шию, а у вухах дзвонить і дзвонить сумний гейнал молитви і переиросьби.

Із похиленою головою сиджу в соурé. Не денервують мене тепер ні дріжання воза на резольсах, ні схована ніч у кутах кляси. Не хочачи, прислухую ся розмові двох інтелігентних євреїв, то є вбраних після останньої моди з грубими тяжкими золотими ланцюхами до годинників та із такими брельоками. Молодий із них винамає кієтяк старинної колії, розвиває доукладані в бібулку дорогоцінні перлини, та показуючи їх старшому, хвалить ся здобутком. Присуваю ся до них та прошу о ласкаве показаня і о жерело їх походження. Кажє, — у польському дворі те купив, перлини винав, везє їх якомусь панови зпід Берліна, а срібний кієтяк продасть десь до музею або гандляреви старинностей. Питаю ся про вартість жемчугів — 15.000 марок — значить вже продані. А кієтяк? 200 марок. А скільки ви за се разом дали? Sehr viel! звучить відповідь, але не хотів подати числа, бо се мені, каже, непотрібне.]

За хвилину переходжу до сусідного возу. Бачу — ідуть наші люди, трєх мужиків і чотирь дівчата. — Бог з вами! — І з вами.

— Куди соколята?

— До Гамерики.

— Звідки?

— От Горлиць.

— То ви Лемки?

— Лемки, пане.

— А як там у вас тепер?

— Біда прошу пана, нема што¹⁾ їсти, а

їсти кдєся²⁾ барс, та іщи³⁾ поприкодили якісь пани та вербували нас до Москаля, бо гваріли⁴⁾, што землю дають дармо. А то, вера Богу⁵⁾ неправда. Кум, гей правда, Максим поїхав тай писав по гроши на дорогу. Та уж⁶⁾ ліше, прошу пана, до Гамерики їхати.

Розпрацав ся я із ними, оглянув їх карти, написав на карточці, де мають пересідатись, побажав їм здоровля та щастя, тай вернув до свого купе проспати ся хоч на кілька хвиль.

(Дальше буде).

¹⁾ Що, ²⁾ хочеть ся, ³⁾ ще, ⁴⁾ говорили, ⁵⁾ ма Бога, ⁶⁾ вже.

Телеграми

з дня 24. жовтня.

Відень. З Солуня доносять, що в останніх днях прийшло на болгарско-турецкій границі до бійки. Болгарска сторожа гранична була тричі сильнійша чим турецка і побіла єї. Турки просили о поміч.

Відень. Доносять, що переговори Австрії з Туреччиною рішучо перервані. Мало ся се стати під впливом інтриг Англії.

Царгород. Сербский посол Нечадович заявив Порті, що Сербія не хоче новобазарского санджаку яко відшкодованя.

ДЕНТИСТ

Др. К. Левакговский

Львів, пл. Талицка 7. (хаг Централь. каваркею).

Витяганє, пльомбованє, вставлюванє зубів без болю.

СПІШІТЬ СЯ

і закладайте фабрики ЦЕМЕНТОВИХ ДАХІВОК

бо в котрій громадї нема ще тої фабрики, то там заложить Виділі повітовий свою.

А тогди так гарний заробок піде в панські кишені, бо знайте, що виріб цементових дахівок приносить річно найменше 3.000 К чистого зиску. Виділі повітові вже позакладли свої фабрики в дуже багато громадах Тернопільщини, Городенщини і много інших повітах. Тож спішіть ся до діла, бо за кілька днів вже буде за пізно, а тогди будете жалувати.

Хто хочє заложити собі ФАБРИКУ ЦЕМЕНТОВИХ ДАХІВОК, най напише до найбільшої рускої фірми Торговельно-Господарского Дому Стефана КОВЦУНЯКА в Коломиї, а звідти єму щиро порадять. Адреса така:

Торговельно-Господарский Дім СТЕФАН КОВЦУНЯК в Коломиї.

До

Америки і Канади

перевозить найскорше

ЛІНІЯ КУНАРД

Головне заступство на Галичину **ЛьВІВ, ул. Городецька 99.**

Пояснєнь уділяє даром. (1—14)